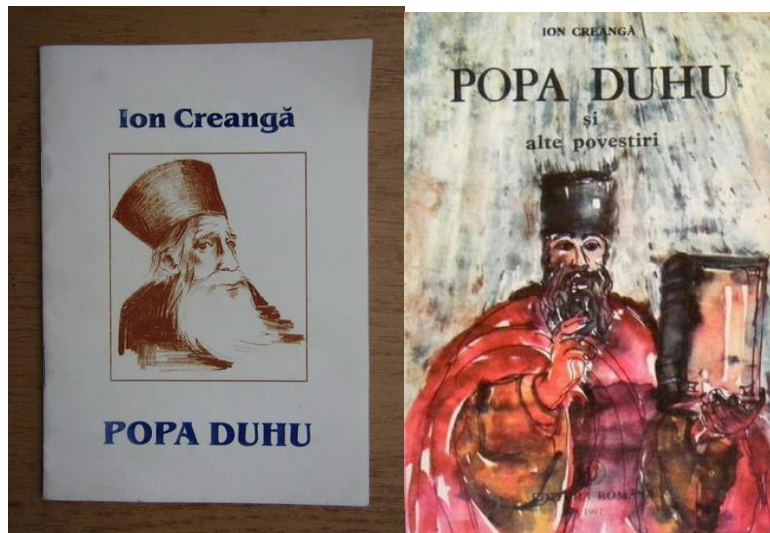

„Popa Duhu” de Ion Creangă - 140 de ani de la publicare

Ion Creangă a fost inspirat la scrierea povestirii cu același nume de un fost profesor pe care l-a avut când era elev la Școala Domnească din Târgu Neamț.

Povestirea a fost publicată în revista „Convorbiri literare” în 1881, cu nouă ani înainte de a muri.

Și tot autorul „Amintirilor din copilărie” ne spune cine era popa evocat: „Acesta era părintele Isaia Duhu, născut în satul Cogeasca-Veche din județul Iași”.

În 1853, humuleșteanul era elev la Școala Domnească din Târgu Neamț, acolo fiindu-i profesor părintele Isaiia Theodorescu, care ulterior va deveni personajul Popa Duhu. Criticii au considerat că povestirea se încadrează în categoria celor cu caracter moral, cu aspecte din viața patriarhală a țăranilor, la fel ca operele „Povestea unui om leneș”, „Moș Ion Roată”, sau „Păcală”.

Creangă îl descrie pe fostul profesor Teodorescu ca fiind sărac lipit și detestându-și confrății în ale preoției puși pe căpățuială: „Patru păreți străini, afumați și îmbrăcați cu rogojini; teancuri de traftoloage grecești, latinești, bulgărești, franțuzești, rusești și românești, pline de painjeni și aruncate în neregulă prin cele unghere, un lighean de lut cu ibric pentru spălat, în mijlocul odăiei, apărie pe jos, gunoiu și gândaci fojgăind în toate părțile, o pâne uscată pe masă și un motan ghemuit după sobă era toată averea sfinției-sale“. „Iară ceilalți popi, înlemniți cu mâinile la piept, cât pe ce să cadă amețiți din picioare, de frică și de rușinea arhipăstorului“

Și ne mai spune prozatorul din Humuleștii Neamțului că-l „mânca limba“ pe Isaia Teodorescu, netăcând nici în fața superiorilor, pe care-i admonesta dacă ceva nu-i convenea: „Mare de inimă, iar de gură și mai mare, părintele Duhu nu se învrednicise de o viață mai bună; dar se vede că nici poftea el una așa, de vreme ce nu-și astâmpăra gura cătră mai-marii săi măcar să-l fi picat cu lumânarea“.

Cât despre porecla „Duhu“, Creangă spune că personajul său ar fi căpătat-o de la un călugăr de la Socola, care-i știa firea răzvrătită.

Din opera lui Creangă mai reiese că preotului ajuns profesor nu-i erau străine unele plăceri lumești, obișnuind să mai ia câte „una mică“. Asta la Mănăstirea Neamțului, când stătea de vorbă cu starețul Naftanail, care-l cinstea cu rachiu îndulcit cu miere, pahar după pahar, până ce părintele Duhu spunea: „Lasă-mă în pace, cuvioase, că se învârtește lumea cu mine de-atâta aghiazmă rusască; mai bine să ne împăcăm“. Vremea cât Isaia Teodorescu i-a fost dascăl lui Ion Creangă nu a fost uitată, dovadă fiind povestirea scrisă spre finalul vieții. Profesorul Gheorghe Radu, în cartea „Învățământ, cultură și personalități nemțeneîn documentele Vremii“ scrie, citând din revista „Apostolul“, că Popa Duhu, fire energică, luptător consecvent pentru progresul școlii românești, pentru învățătura „junimei“, a insuflat elevilor săi setea de învățătură, de cunoaștere.

